

Riikksuávtõõzz asetõs kíõllaa'šši sagstõõllámkáá'ddest

Vuei'vvääššlaž siiskõs

Kíõllaa'šši sagstõõllámkáá'dd da sie'vvemkíõllaa'šši sagstõõllámkáá'dd õhtte'češ odđ kíõllaa'šši sagstõõllámká'dden nu'tt, što odđ sagstõõllámkáá'dd tuájaid kuulče puk kuei't ääi'jab sagstõõllámkáá'dd kíõl'laž vuõiggádvuõðid õhttnam tuáj. Odđ kíõllaa'šši sagstõõllámkáá'ddest oudčeš riikksuávtõõzz asetõõzz. Ääi'jab sagstõõllámkoo'ddid kuõskki šiõtlmid káá'mte'češ.

1 Ää'šš tuággaž da asetõõzzu'vddemvä'lddvuõð

Riikksuávtõõzz õhttvuõðást toi'mmje mägg sagstõõllámkáá'dd, kooi roolán lij toi'mmjed vuá'ppõõzz u'vddi orgaanán da čõnásjoouki sagstõõllámfoorumán. Tán halltõspáa'jest täávtõssán lij áá'n valddum tá'rkstõõllád tón, vuáitčeš-a sagstõõllámkoo'ddi meá'r uu'ceed.

Vuõiggádvuõttministeria õhttvuõðást põõšši ä'sstobddiorgaanán lie toi'mmjam jeá'rbi mie'ldd ee'jj 2004 ráa'jest kíõllaa'šši sagstõõllámká'dd da ee'jj 2021 ráa'jest sie'vvemkíõllaa'šši sagstõõllámká'dd, kook kuhttu lie pijjum neellj ee'jj táimmpáajas vuárstes. Sagstõõllámkoo'ddi roolán lij ouu'deed kíõl'laž vuõiggádvuõðid da jee'res kíõli oudstee'ji da ve'rõgnii'kki kõskksaž vuárrmainstummuz. Kíõllaa'šši sagstõõllámkáá'dd tuáj lie õhttnam õõu'dmõssán meersažkíõlid le'be láä'dd- da ruõcckiõlid. Láá'ssen tõ'st lie leämmaž ouddmiárkkán sää'mkíõlid õhttneeí tuáj.

Tán e'tkõõzz mie'rren lij õhtteed kíõllaa'šši sagstõõllámkáá'dd da sie'vvemkíõllaa'šši sagstõõllámkáá'dd kuõskki šiõtlmid odđ šiõttõssán nu'tt, što pue'ttiäi'jest kuei't sagstõõllámkáá'dd ánn'jõž tuájain va'stte'çi õht odđ sagstõõllámká'dd. Ánn'jõž kíõllaa'šši sagstõõllámkáá'dd da sie'vvemkíõllaa'šši sagstõõllámkáá'dd kuõskki šiõtlmid káá'mte'češ.

Riikksuávtõõzz asetõõzz odđ sagstõõllámkáá'ddest oudčeš vuáðdlää'jj 119 § 2 momee'nt nuájain. Šiõttálm mie'ldd riikkvaaldášm táimorgaani aalmilaž vuáðain álgg šiõtteed laa'jjin, jõs tõi tuájaid kooll õõlmás vää'ld áánnmõš. Riikk vu'vdd- da pääiklažvaaldášm vuáðain šiõtteet seámanalla laa'jjin. Riikkvaaldášm juákksin vuei'tet muðoi šiõtteed asetõõzzin.

Ooudpeä'lnn peággtum láä'kkparagraaff vuáðdtõõllmõõzzi mie'ldd asetõõzzu'vddemvä'lddvuõtt áánci se'st ouddmiárkkán sagstõõllámkoo'ddid da jee'res va'sttei riikkvaaldášm čárrorgaanán jurddum juákksid, kooi tuájaid ij kuul miárktei õõlmás vää'ld áánnmõš. Asetõõzzu'vddemvää'ld kuõskki aalmilaž šiõtlmi (vuáðdlää'jj 80 §) meáldlânji riikkvaaldášm juákksid kuõskki asetõõzzid oudçi riikksuávtõs, jõs láä'jjest jeät jeá'rben nuu'bnalla šiõtte'če.

Ķiõllaa'sši sagstõõllâmka'dd le'čči vuä'ppõõzz u'vddi taimmorgaan, ij-ga tõn tuäjaid kuul õõlmäs vää'ld âannmõš. Tõn vuei'tet tõn-nalla ââ'nned vuäddlää'jj 119 § 2 momee'nt ju'rddem riikkvaaldâšm juäkksen, mä'st vuei'tet šiotteed riikksuävtõõzz asetõõzzin.

Änn'jõž Ķiõllaa'sši sagstõõllâmka'dd kuõskki šiottâlm lie Ķiõll-lää'jj tiu'ddepiijmõõžžâst uvddum riikksuävtõõzz asetõõzz (433/2004) 1 låggast. Asetõs lij uvddum Ķiõll-lää'jj (423/2003) 41 § nuäjain. Ķiõll-lää'jj 41 §:st leäi ääi'jben aalmilaž asetõõzzu'vddemvä'lddovuõtt, koon mie'ldd tää'rĳkab šiotlmid lää'jj tiu'ddepiijmõõžžâst uu'det riikksuävtõõzz asetõõzzin. Mânņa dõ'st Ķiõll-lää'jj 41 § lij kää'mtum laa'jjin 1030/2024. Kõõčcmõõžžâst âarra mu'ttemlää'jjest lij kuuitâg se'rddemšiottâlm, koon mie'ldd Ķiõll-lää'jj tiu'ddepiijmõõžžâst uvddum riikksuävtõõzz asetõs paa'zzi viõ'ĳke, ko mu'ttemlää'ĳk pue'di viõ'ĳke.

Asetõõzz leät mottam 1.7.2021 viõ'ĳke puättam mu'ttemasetõõzzin 522/2021, koon riikksuävtõs uu'di vuäddlää'jj 119 § 2 momee'nt nuäjain. Tuejjeem tää'zzest pukid sagstõõllâmka'dd kuõskki paragraaffid ko'rvveeš odđ paragraaffivui'm nu'tt, što obb sagstõõllâmka'dd kuõskki asetõõzz 1 låakk lij ââ'n uvddum vuäddlää'jj 119 § 2 momee'nt nuäjain.

Sie'vvemĶiõll-lää'ĳĳ (359/2015) pue'di viõ'ĳke 1.5.2015. Ko ee'ttik-kä'dd priimi lää'jj, tõt oudldi, što halltõs älgg tääimaid tõn staaneem diõtt, što sie'vvemĶiõl õõ'n'n'ji vuõiggädvuõđ teäuddje juõ'ĳkä'rnn jännmest nu'tt ko sij Ķiõl'laž vuõiggädvuõđid kuõskki lää'jjišiottummuž tuejjeen lij jurddum. Vuäddlää'ĳkvällĳkä'dd leäi smiõtlidõõggstes halltõõzz e'tĳkõõžžâst sie'vvemĶiõll-lää'ĳĳen (PeVM 10/2014 vp – HE 294/2014 vp) âannam tä'rĳĳen, što Ķiõllaa'sši sagstõõllâmka'dddest lij sie'vvemĶiõl õõ'n'n'ji oudsteei. Ķiõllaa'sši sagstõõllâmka'dddest leäi tän määin diõtt vä'lddveärlaž vuäzzli'žžen sie'vvemĶiõl õõ'n'n'ji oudsteei ii'jji 2012–2020. Vuäddlää'ĳkvällĳkä'dd smiõtlidõõggâst õ'neš še taarbli'žžen čiolgted sie'vvemĶiõl sagstõõllâmka'dd vuäddmumuž taarb.

Riikksuävtõõzz asetõõzz sie'vvemĶiõllaa'sši sagstõõllâmka'dddest (690/2020) u'vdeš mânņa dõ'st vuäddlää'jj 119 § 2 momee'nt nuäjain.

2 Ää'sš valmštõõllmõš

Ä'sš lij valmštõõllum vuõiggädvuõttministeriast ve'rĳĳtuäjjan.

Vuõiggädvuõttministeria lij raukkâm asetõse'tĳkõõžžâst ciälkâlm

3 Änn'jõžvue'ĳĳ da kõskksa e'tĳkõõzz

Ķiõllaa'sši sagstõõllâmka'dd

Änn'jõž Ķiõllaa'sši sagstõõllâmka'dd mie'rren lie Ķiõll-lää'jj tiu'ddepiijmõõžžâst uvddum riikksuävtõõzz asetõõzz 1 § mie'ldd Ķiõll-lää'jj da tõõzz õhtteei lää'jjišiottummuž tiu'ddepiijmõõžž da suävlдуммуž oou'dummuš da seu'rjrummuš di

kiõl'laž aårmmõõžzi ouddnummuž seu'rrjummuš. Sagstõõllâmka'dd lij vuõiggâdvuõttministeria õhttvuõðâst, da riikksuåvtõs peejj tõn neellj eeggas vuårstes.

Sagstõõllâmka'dd tuâjjan lie asetõõzz 2 § 1 momee'nt mie'ldd 1) vie'kkted vuõiggâdvuõttministeria kiõll-lää'jj da tõõzz õhttnei lää'jjšiõttummuž tiu'ddepaiijmõõžž da suåvldummuž seu'rrjummšest, mie'ldd loogge'l ee'ttik-kâdda juõ'kk vaalpâ'j kiõll-lää'jjšiõttummuž suåvldummšest u'vddemallšem riikksuåvtõõzz mušttlõõzz valmštõõllmest, 2) tuårjjeed kiõll-lää'jjšiõttummuž tiu'ddepaiijmõõžž di meersažkiõli âånnmõõžž da sââ'j ou'dummuž da tån vâaras taarb mie'ldd tuejjeed e'tkkõõzzid da u'vdded ciåklmid di 3) ou'deed vuårmainstummuž halltõõzz da kiõlljoouki kõõskâst.

Sagstõõllâmka'dd vuåitt asetõõzz 2 § 2 momee'nt mie'ldd še 1) vuåssõõttâd jee'res kiõlid ko meersažkiõlid kuõskki lää'jjšiõttummuž tiu'ddepaiijmõõžž da suåvldummuž seu'rrjummša, 2) seu'rrjed jånnam kiõllåårmõõžžid da kiõl'laž vuõiggâdvuõði teåuddjummuž di meeraikõskksaž ouddnummuž da õhttsažtuâj di 3) jiijjås alttõõzz vuåðald valmštõõllâd vuõiggâdvuõttministeria âånnmõõšše siåzztõõzzid kiõll-lää'jjšiõttummuž da tõn suåvldummša õhttnei kõõççmõõžžin di tuejjeed alttõõzzid kiõl'laž vuõiggâdvuõði ou'deem diõtt da kiõl'laž õõutverddsazvuõð teåuddjem diõtt.

Asetõõzz 3 §:st šiõtteet sagstõõllâmka'dd norrõõzzâst. Paragraaff 1 momee'nt mie'ldd sagstõõllâmka'dddest lie saaggjåå'dteei, vâårssaaggjåå'dteei da jåånmõsån 12 jee'res vuåzzla, koin juõ'kkkast lij persoonlaž vâårrvuåzzlaž. Paragraaff 2 momee'nt mie'ldd sagstõõllâmka'dddest â'lğge lee'd oudstum sagstõõllâmka'dd tuâjai peå'lnn kõskksaž suõ'rji, kâ'ddvaaldâšm di kiõllhuål le'be kiõlltu'tkkummuž ä'sštobddmõš di jee'res tuâjai peå'lnn tää'rkes ä'sštobddmõš. Låå'ssen sagstõõllâmka'dddest â'lğge lee'd oudsteei Svenska Finlands folkting -organisaatiost da sâå'mtee'ğgest. Paragraaff 3 momee'nt mie'ldd sagstõõllâmka'dd vuåitt kâççad põõšši le'be kõskkpoddsaz ä'sštobddjid di taarb mie'ldd kuullâd še jee'res ä'sštobddjid.

Asetõõzz 4 §:st lie šiõttålm sagstõõllâmka'dd toi'mmjummuž riåšsmõõžžâst.

Kiõllaa'sši sagstõõllâmka'dd lij mõõnni vuåra pijjum pâjja 2.9.2021–1.9.2025. Tõ'st lie leåmmaž saaggjåå'dteei da vâårssaaggjåå'dteei låå'ssen 9 vuåzzla da juõ'kkkast vâårrvuåzzlaž.

Sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmka'dd

Sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmka'dd mie'rren lie sagstõõllâmka'dddest uvddum riikksuåvtõõzz asetõõzz 1 § mie'ldd sie'vvemkiõll-lää'jj täåvtõõzzi teåuddjummuž årvvtõõllmõš di lää'dd da lää'ddruõcc sie'vvemkiõl õõ'nn'ji õõutverddsazvuõð, vuåssadvuõð da vuåðdvuõiggâdvuõði ou'dummuš. Sagstõõllâmka'dd lij vuõiggâdvuõttministeria õhttvuõðâst, da riikksuåvtõs peejj tõn neellj eeggas vuårstes.

Asetõõzz ou'ddepu'httem-moštaz mie'ldd sagstõõllâmka'dd nåårr õ'hte sie'vvemkiõl õõ'nn'ji oudstee'jid, ve'rğgnii'kkid da jee'res ä'sštobddjid di toi'mmai ä'sštobddisåimmõssån sie'vvemkiõl õõ'nn'ji kiõl'laž vuõiggâdvuõðid õhttnei kõõççmõõžžin.

Sagstõõllâmkaâ'dd tuâjjan lie asetõõzz 2 § mie'ldd 1) oou'deed vuârrmainstummuž da õhttsažtuâj sie'vvemkiõl õõ'nn'ji da ve'rggñii'kki kõõskâst, 2) oou'deed sie'vvemkiõl õõ'nn'ji õõutverddsazvuõđ, vuæssadvuõđ da jee'res vuâđđvuõiggâdvuõđi teâuddjummuž, 3) toi'mmjed ä'sštobddiorganân uu'dee'l ciâklmid di tuejjeel e'tkkõõzzid da alttõõzzid di 4) seu'rrijed da ärvvtõõllâd sie'vvemkiõll-lää'jj di sie'vvemkiõl õõ'nn'ji õõutverddsazvuõđ, vuæssadvuõđ da jee'res vuâđđvuõiggâdvuõđi teâuddjummuž.

Asetõõzz 3 §:st šiotteet sagstõõllâmkaâ'dd norrõõzzâst. Paragraaff 1 momee'nt mie'ldd sagstõõllâmkaâ'ddest lie saaggjää'dteei, väärrsaaggjää'dteei da uu'ccmõsân 6 jee'res vuâzzla, koin juõ'kkkast saaggjää'dteei da väärrsaaggjää'dteei lokku vää'ldkani lij persoonlaž väärrvuâzzlaž. Paragraaff 2 momee'nt mie'ldd sagstõõllâmkaâ'dd nârrai ministeriai, jee'res ve'rggñii'kki da meerlažõhttsažkaâ'dd oudstee'jin. Paragraaff 3 momee'nt mie'ldd sagstõõllâmkaâ'ddest lie meerlažõhttsažkaâ'dd oudsteei lää'dd sie'vvemkiõl õõ'nn'ji organisaatioin da lää'ddruõcc sie'vvemkiõl õõ'nn'ji organisaatioin.

Paragraaff 4 momee'nt mie'ldd sagstõõllâmkaâ'dd vuâitt kâčcad põõšši le'be kõskkpoddsaz ä'sštobddjid di taarb mie'ldd kuullâd še jee'res ä'sštobddjid.

Asetõõzz 4 §:st lie šiottâlm sagstõõllâmkaâ'dd toi'mmjummuž riâššmõõžžâst.

Sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmkaâ'dd lij pijjum pâjja 11.2.2021–10.2.2025. Tõ'st lie leämmaž saaggjää'dteei da väärrsaaggjää'dteei lââ'ssen 7 vuâzzla da väärrvuâzzla.

Tää'rkõõs e'tkkõõzz

Änn'jõž kiõllaa'sši sagstõõllâmkaâ'dd da sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmkaâ'dd kuõskki šiotlmid e'tkkeet kää'mtemnalla. Sagstõõllâmkoõ'ddi sâjja vuâđde'češ odđ sagstõõllâmkaâ'dd, koon tuâjaid sii'skâättčeš kuhttui änn'jõž sagstõõllâmkoõ'ddi kiõl'laž vuõiggâdvuõđid õhttnee'i tuâjaid. Sagstõõllâmkoõ'ddin ään' šiotlmi mie'ldd oudstum toi'mmjeei õõlgce le'e'd oudstum le'be kočcum še odđ sagstõõllâmkaâ'ddest.

Õhttuum sagstõõllâmkaâ'dd nõmm le'čci kiõllaa'sši sagstõõllâmkaâ'dd. Tõ'st ooudčeš riikksuâvtõõzz asetõõzz vuâđdlää'jj 119 § 2 momee'nt nuâjain.

Odđ sagstõõllâmkaâ'dd tuâjjan šiotte'češ Lää'ddjânnam meersažkiõli da jee'res kiõli, jeä'rben sää'mkiõli da sie'vvemkiõli äänmõõžž da sââ'j oou'deem- da seu'rrijemtuâjaid.

Viõggâst äärrai šiotlmi nuâjain pijjum kiõllaa'sši sagstõõllâmkaâ'dd da sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmkaâ'dd täimmpâ'j lie puuttâm. Odđ sagstõõllâmkaâ'dd piijâm'tääimaid vuâitčeš ä'lğged tâ'lles, ko asetõs lij uvddum.

4 Vuc'i'vvääššla vaaiktõõzz

Kiõllaa'sšid õhttnee'i sagstõõllâmkoõ'ddi toi'mmjummuž vaaiktõõzz õhttne jeä'rben kiõl'laž vuõiggâdvuõđid. Ärvvtõõlât, što tän kiõččâmkuu'lmet kuei't sagstõõllâmkaâ'dd õhttumšest jie leäkku vaaiktõõzz, ko odđ sagstõõllâmkaâ'dd

tuâjaid kuulče puk ääi'jab kuei't sagstõöllâmkaa'dd kiõl'laž vuõiggâdvuõðid õhttnam tuâj.

Sie'vvemkiõllaa'sši sagstõöllâmkaa'dd mie'rren lij leämmaž še takai tää'zzest sie'vvemkiõl õõ'nn'ji õõutverddsazvuõð, vuässadvuõð da vuâðdvuõiggâdvuõði ou'dummuš da tõn tuâjjan sie'vvemkiõl õõ'nn'ji õõutverddsazvuõð, vuässadvuõð da jee'res vuâðdvuõiggâdvuõði teâuddjummuž ou'dummuš, seu'rrjummuš da ärvvtõõllmõš. Tuõttvuõðâst tak sagstõöllâmkaa'dd tuâj lie še õhttnam sie'vvemkiõllsai kiõl'laž vuõiggâdvuõðid nu'tt, što sagstõöllâmkaa'dd sie'vvemkiõlid õhttnai tuâj jie keäzgne'če tõ'st, mõõk tõk lie tän räjja leämmaž. Sie'vvemkiõllaa'sši sagstõöllâmkaa'ddest uvddum asetõõzz ou'ddepu'httem-moštaz mie'ldd mie'rren lij leämmaž, što sagstõöllâmkaa'dd toi'mmai ä'sstobdisäimmõssân jeä'rben kiõl'laž vuõiggâdvuõðid õhttnai kõõčmõõžžin.

Ķiõllaa'sši sagstõöllâmkaa'dd lij noorõõttâm 2–3 vuâra ee'jjest, sie'vvemkiõllaa'sši sagstõöllâmkaa'dda 1–2 vuâra ee'jjest. Sagstõöllâmkaa'ddi kool lie leämmaž occka da lie nârrjam ââldmõssân mâtam vuâzzlai mä'tkk-koolai ko'rvvõõzzin da sääbbarkaa'fstõõllmõõžžin. Ķiõllaa'sši sagstõöllâmkaa'dda lie šõddâm mâtam vee'rd kool kiõllaa'sši sagstõöllâmpeei'vi riâšsmõõžžâst. Kuhttui ääi'jab sagstõöllâmkaa'ddi budje'tt lij leämmaž 3 000 eu'rred. Sie'vvemkiõllaa'sši sagstõöllâmkaa'dda jie leäkku tän räjja šõddâm miârktei tu'lkkëemkool, leäša pue'ttiäai'jest tõid älgg va'rrjõõttâd.

Ķiõllaa'sši sagstõöllâmkaa'dd saaggjää'dteeja leät mähssam riikkvääraiministeria siâzztõõzz šoora sääbbarpää'lk. Muðoi sääbbarpää'lkid jeät sagstõöllâmkaa'ddin leäkku mähssam. Sagstõöllâmkaa'ddi vä'lddpiiisar lie mie'rroom vuõiggâdvuõttministeriast, da sij lie häiddam tuâjeez vue'ssen ve'rğğtuâjsteez.

Sagstõöllâmkaa'ddi koolaid leät mähssam momee'ntest 25.01.01 (vuõiggâdvuõttministeria toi'mmjemkool). Ärvvtõõlât, što sagstõöllâmkaa'ddi õhttumšest jie leäkku miârktei koollvaaiktõõzz.

5 Ciâlkâlm-maacctõs

6 Šiõttâlm-meâldla vuâðdtõõllmõõžž

1 § Mie'rr

Paragraaffâst šiõtte'češ sagstõöllâmkaa'dd meä'rest, taimmpââ'jest da piijmmõõžžâst.

Vuõiggâdvuõttministeria õhttvuõðâst toi'mmje'ci kiõllaa'sši sagstõöllâmkaa'dd, koon mie'rren le'čci ou'deed da seu'rrjed kiõll-lää'jjšiõttummuž tiu'ddepiiijmmõõžž da suâvldummuž, ou'deed da seu'rrjed kiõl'laž vuõiggâdvuõði teâuddjummuž di seu'rrjed kiõl'laž äârrmõõžžõ ouddnummuž.

Sagstõöllâmkaa'dd seu'rrje'ci da ou'de'ci kiõll-lää'jj, sää'mkiõll-lää'jj (1086/2003), sie'vvemkiõll-lää'jj da jee'res kiõll-lää'jjšiõttummuž tiu'ddepiiijmmõõžž da suâvldummuž di kiõl'laž vuõiggâdvuõði teâuddjummuž. Lää'ssen sagstõöllâmkaa'dd vuâitci vä'ldded tuâjstes lokku ka'rjelkiõl da romankiõl õõ'nn'jid di jee'res miârktei kiõlljooukid.

Sagstõõllâmkaâ'dd le'čči luândstes ääi'jab kiõllaa'sšid kiõtt'tõõllâm sagstõõllâmkoõ'ddi nalla vuõiggâdvuõttministeria õhttvuõđast toi'mmjeei põõšši ä'sštobddiorgan. Sagstõõllâmkaâ'dd piijci tän diõtt riikksuãvtõs vuõiggâdvuõttministeria ou'dde pohhtmõõžž vuãđald.

Sagstõõllâmkaâ'dd piijčeš neellj eeggas vuârstes, mâ'te tõn oudldam sagstõõllâmkoõ'ddid leät piijjâm. Vuõssmõs sagstõõllâmkaâ'dd le'čči vueil'tlvaž piijjâd tâ'lles, ko asetõs, koon ou'dde puu'tet åån, le'čči puättam viõ'kke.

2 § Tuâj

Asetõõžž 2 §:st šiõtte'češ sagstõõllâmkaâ'dd tuâjain. Paragraaff 1 momee'ntest le'čči šiõttuum sagstõõllâmkaâ'dd vääimastuâjain da 2 momee'ntest tuâjain, koid sagstõõllâmkaâ'dd vuãitt vä'ldded tuâjjnes tu'mmjõõžžâs mie'ldd. Paragraaff raajâs va'stte'ci kiõllaa'sši sagstõõllâmkaâ'dd tuâjaid kuõskki paragraaff ånn'jõž rajjâž (riikksuãvtõõžž asetõs kiõll-lää'jj tiu'ddepaiijmõõžžâst 2 §).

Paragraaff 1 momee'nt 1 pãäi'k mie'ldd sagstõõllâmkaâ'dd tuâjjan le'čči vie'kkted vuõiggâdvuõttministeria kiõll-lää'jjšiõttummuž tiu'ddepaiijmõõžž da suãvldummuž seu'rrijummšest, mie'ldd looggee'l ee'ttik-kãdda juõ'kk vaalpãã'j kiõll-lää'jjšiõttummuž suãvldummšest u'vddemnalšem riikksuãvtõõžž mušttlõõžž valmštõõllmest.

Mã'te ääi'jab kiõllaa'sši sagstõõllâmkaâ'dd, odđ sagstõõllâmkaâ'dd vuãitci tuãrjjeed vuõiggâdvuõttministeria tõn tuâjast noorrãd teãđ kiõll-lää'jjšiõttummuž tiu'ddepaiijmõõšše õhttnee kiõtt'tõõllâm le'be plaaneem vue'lnn le'ddi ha'ñkõõžžin di vuõiggâdvuõttministeria tuâjast noorrãd teãđ kiõl'laž vuõiggâdvuõđi tieu'ddemvuãittmõõžžin. Vie'kktummuš vuãitci še miãrkkšõõvvãd sagstõõllmõõžž kookkas kuõ'ddi da vuãđjurddji peã'lnn tãã'rkes kiõlid õhttnee kiõõčcmõõžžin.

Sagstõõllâmkaâ'dd tuâjjan le'čči še vie'kkted vuõiggâdvuõttministeria ee'ttik-kãdda juõ'kk vaalpãã'j u'vddemnalšem kiõll-lää'jjšiõttummuž suãvldummuž kuõskki riikksuãvtõõžž mušttlõõžž valmštõõllmest (kiõll-lää'kk 37 §). Sagstõõllâmkaâ'dd vuãžžlai ä'sštobddmõõžž vuãitčeš åã'nned kiõllmušttlõõžž noormõõžžâst, da sij vuãitče mie'ttvaãikted ouddmiãrkkãn empiria noormõõšše jiiijjãž sue'rjest.

Asetõse'tkkõõžž 2 § 1 momee'nt 2 pãäi'k mie'ldd sagstõõllâmkaâ'dd tuâjjan le'čče tuãrjjeed kiõll-lää'jjšiõttummuž tiu'ddepaiijmõõžž, ouu'deed jeã'rben meersažkiõli, sãã'mkiõli da sie'vvevkiõli åãnnmõõžž da sãã'j di seu'rrijed da ouu'deed kiõl'laž vuõiggâdvuõđi teãuddjummuž da tän meã'rest taarb mie'ldd tuejjeed e'tkkõõžžid da u'vdded ciãlklmid.

Pãäi'k alggvue'ss va'stte'ci kiõllaa'sši sagstõõllâmkaâ'dd ääi'jab tuâjaid (riikksuãvtõõžž asetõs kiõll-lää'jj tiu'ddepaiijmõõžžâst 2 § 1 mom. 2 pãi'kk), kuuitãg nu'tt, što sagstõõllâmkaâ'dd tuâjjan le'čči ouu'deed seãmmanalla meersažkiõli, sãã'mkiõli da sie'vvevkiõli åãnnmõõžž da sãã'j.

Sagstõõllâmkaâ'dd tuâjjan šiõtte'češ še kiõl'laž vuõiggâdvuõđi teãuddjummuž seu'rrijummuž da ouu'dummuž. Ääi'jab kiõllaa'sši sagstõõllâmkaâ'dd lij vuãittam tuejjeed alttõõžžid kiõl'laž vuõiggâdvuõđi ouu'deem diõtt da kiõl'laž õõutverddsãžvuõđ

teâuddjem diött, mõõn åå'n šiõtte'češ še sagstõõllâmkaå'dd tu'mmjemvärresaž tuâjjan. Ķiõl'laž vuõiggâdvuõði teâuddjummuž seu'rrjummuš da oou'dummuš le'čči kuuitâg še õhtt sagstõõllâmkaå'dd vä'lddveärlaž tuâjain. Tät va'stte'či ääi'jab Ķiõllaa'sši sagstõõllâmkaå'dd tuejjeem tää'zz toi'mmjummuž.

Sie'vvemķiõllaa'sši sagstõõllâmkaå'dd tuâjjan lie åå'n viõggâst åarrai asetõõzzâst šiõttuum sie'vvemķiõl õõ'nn'ji õõutverddsazvuõđ, vuässadvuõđ da jee'res vuâđđvuõiggâdvuõði teâuddjummuž oou'dummuš, seu'rrjummuš da ärvvtõõllmõš. Asetõõzz ou'ddepu'httem-moštaz mie'ldd sie'vvemķiõl õõ'nn'ji õõutverddsazvuõđ, vuässadvuõđ da jee'res vuâđđvuõiggâdvuõði teâuddjummuž oou'dummuš in leät jorddam jeä'rbi mie'ldd sie'vvemķiõll-lää'jj kuõskki ve'rğgnii'ķķi tie'ttemvuõđ da suävldummuž lâä'zztummuž. Ođđ sagstõõllâmkaå'ddest sie'vvemķiõllsai vuâđđvuõiggâdvuõđid õhttnei tuâj õhttne'če jeä'rben sij Ķiõl'laž vuõiggâdvuõđid.

Sagstõõllâmkaå'dd vuäitci tuejjeed e'tķķõõzzid da u'vdded ciälklmid puki šiõtlmest ääi'jben peäggum mie'ri vääras. E'tķķõõzzid da ciälklmid kuõskki šiõttâlm va'stte'či tõn, mii lij ånn'jõž Ķiõllaa'sši sagstõõllâmkaå'ddest šiõttuum. Sie'vvemķiõllaa'sši sagstõõllâmkaå'dd vuäitt še tõ'st uvddum riikksuävtõõzz asetõõzz 2 § 3 päi'ķ mie'ldd toi'mmjed ä'sštobdiorganân uu'dee'l ciälklmid di tuejjeel e'tķķõõzzid da alttõõzzid.

E'tķķeemvuällsaž 2 § 1 momee'nt 3 *päi'ķ* mie'ldd Ķiõllaa'sši sagstõõllâmkaå'dd tuâjjan le'čči oou'deed Ķiõlljoouki vuärrmainstummuž da õhttsažtuâj halltõõzzin da ve'rğgnii'ķķivui'm. Ķiõllaa'sši sagstõõllâmkaå'dd kuõskki viõggâst åarrai šiõtlmi (riikksuävtõõzz asetõs Ķiõll-lää'jj tiu'ddepiijmõõžžâst, 2 § 1 mom. 3 päi'ķķ) mie'ldd sagstõõllâmkaå'dd tuâjjan lij oou'deed vuärrmainstummuž halltõõzz da Ķiõlljoouki kõõskâst. Sie'vvemķiõllaa'sši sagstõõllâmkaå'ddest uvddum riikksuävtõõzz asetõõzz 2 § 1 päi'ķ mie'ldd sagstõõllâmkaå'dd tuâjjan lij oou'deed vuärrmainstummuž da õhttsažtuâj sie'vvemķiõl õõ'nn'ji da ve'rğgnii'ķķi kõõskâst.

Vuärrmainstummuž Ķiõlljoouki di halltõõzz da ve'rğgnii'ķķi kõõskâst ooudâsvie'ķķat ju'n tõt, što sagstõõllâmkaå'ddest le'čče oudsteei ministeriain da vueil'tlvânji jee'res ve'rğgnii'ķķin. Ääi'jab Ķiõllaa'sši sagstõõllâmkaå'dd lij ouddmiärkkân riäššâm Ķiõllaa'sši sagstõõllâmpeei'vid, koin Ķiõlljooukin lij leämmaž vuäittmõš mainstõõllâd halltõõzzin ääi'jpoddsaz Ķiõl'laž vuõiggâdvuõđid õhttnei kõõčcmõõžžin.

E'tķķeemvuällsaž 2 § 2 momee'nt 1 *päi'ķ* mie'ldd sagstõõllâmkaå'dd vuäitci še seu'rrjed jānnam Ķiõlläärrmõõžžid di meeraikõskksaž ouddnummuž da õhttsažtuâj. Päi'ķķ va'sttad ääi'jab Ķiõllaa'sši sagstõõllâmkaå'dd tuâj (riikksuävtõõzz asetõs Ķiõll-lää'jj tiu'ddepiijmõõžžâst 2 § 2 mom. 2 päi'ķķ). Ķiõlläärrmõõžžid da Ķiõl'laž vuõiggâdvuõði seu'rrjummuš õhttan še paragraaff 1 momee'nt 1 päi'ķ meäldlaž seu'rrjemtuõjju da halltõõzz Ķiõllmuštõõzz valmštõõllmest vie'ķķtummuš.

E'tķķeemvuällsaž 2 § 2 momee'nt 2 *päi'ķ* mie'ldd sagstõõllâmkaå'dd vuäitci jiiijâs alttõõzz vuädald valmštõõllâd vuõiggâdvuõttministeria åännmõ'sše siäzztõõzzid Ķiõll-lää'jžiõttummuš da tõn suävldummuš õhttnei kõõčcmõõžžin di tuejjeed alttõõzzid Ķiõl'laž vuõiggâdvuõði oou'deem diött da Ķiõl'laž õõutverddsazvuõđ teâuddjem diött. Šiõttâlm va'sttad tõn, mii lij åå'n Ķiõllaa'sši sagstõõllâmkaå'ddest šiõttuum (riikksuävtõõzz asetõs Ķiõll-lää'jj tiu'ddepiijmõõžžâst 2 § 2 mom. 3 päi'ķķ).

Tuâjaid kuõskki 2 § looppâst, 2 momee'nt 3 päi'kest, šiõtte'češ, što sagstõõllâmka'dd vuaitçi oou'deed še jee'res ko paragraaffâst jeä'rben šiõttuum naa'livui'm sagstõõllâmka'dd 1 §:st šiõttuum meä'r.

3 § Norrõs

Paragraaffâst šiõtte'češ sagstõõllâmka'dd norrõzzâst. Sagstõõllâmka'dd mie'rren lij lee'd ä'sstobddiorgan.

Ääi'jab kiõllaa'sši sagstõõllâmka'ddest õ'lgge lee'd saaggjää'dteei da väärrsaaggjää'dteei lââ'ssen jäänmõsân 12 vuazzla da sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmka'ddest saaggjää'dteei da väärrsaaggjää'dteei lââ'ssen uu'ccmõsân 6 vuazzla. Kiõllaa'sši sagstõõllâmka'ddest vuazzlažka'dd lij nârrjam meersažkiõli ä'sstobddjin da ve'rğgnii'kki oudstee'jin. Sagstõõllâmka'ddest lij leämmaž še sää'mtee'gğ oudsteei. Sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmka'dd vuazzla lie oudstam jee'res ministeriaid da sie'vvemkiõllasai organisaatioid.

Mie'rren le'čči, što ääi'jab sagstõõllâmka'ddin leämmaž oudstee'jid jee'res kiõlljooukin da jee'res ä'sstobdditoi'mmjee'jin vuaitčeš seeilted seämmanallše'mmen. Asetõõzz 3 § 1 momee'ntest e'tkkeet tøn diõtt šiõtteemnalla, što kiõllaa'sši sagstõõllâmka'ddest le'čče saaggjää'dteei da väärrsaaggjää'dteei lââ'ssen jäänmõsân 20 vuazzla da juõ'kkkast persoonlaž väärrvuazzlaž.

Paragraaff 2 momee'ntest šiõtte'češ oudstee'jin, koid nõõmte'češ sagstõõllâmka'dda. Vuõssmõsân sagstõõllâmka'ddest õõlgge lee'd oudsteei tøn tuâjai peä'lnn kõskksaž ministeriaid. Lââ'ssen tõ'st õõlgge lee'd tøn tuâjai peä'lnn kõskksaž suõ'rji ä'sstobddmõš, kâ'ddvaaldâšm da pue'rrvââjjamvuu'di vaaldâšm ä'sstobddmõš, kiõllhuâl le'be kiõlltu'tkkummuž ä'sstobddmõš di jee'res tøn tuâjai peä'lnn täärkes ä'sstobddmõš. Ouddõs tiõttum ä'sstobddmõšše õhtneei oudstummšest va'sttad tøn, mii lij kiõllaa'sši sagstõõllâmka'ddest ääi'jben šiõttuum.

Kåaddlaž ve'rğgnii'kki da pue'rrvââjjamvuu'din lie jiännai vuâddkääzzkõs- da vaaldâšmtuâj, koin lie vaaitõõzz privattoummui vuõiggâdvuõtsâjja da koin huõl ää'neen kiõl'laž vuõiggâdvuõdi teâuddjumuš lij vääžnai. Kâ'ddvaaldâšm da pue'rrvââjjamvuu'di vaaldâšm ä'sstobddmõõžž ainsmâttmõš sagstõõllâmka'ddest ij ooudâld ouddmiärkkân tiõttum ve'rğgnii'kki kâčcmõõžž sagstõõllâmka'dda, pe'ce ä'sstobddmõš kâ'ddvaldšmest da pue'rrvââjjamvuu'di valdšmest lij vuaittam nârrjed jee'res naa'livui'm.

Kiõllhuâl le'be kiõlltu'tkkummuž ä'sstobddmõš, koon taarbšet sagstõõllâmka'ddest, kuõskçi pukid sagstõõllâmka'dd tuâjjsuârgga kuulli kiõlid. Kiõllhuâl le'be kiõlltu'tkkummuž ä'sstobddjid ij kuuitâg le'čče vie'lt' tem nõõmteed sagstõõllâmka'dd vä'lddveärlaž vuazzli'žžen juõ'kk kiõlâst, pe'ce ä'sstobddmõõžž vuaitčeš ha'ņkkeed še kääčcee'l põõšši le'be kõskkpoddsaž ä'sstobddjid e'tkkeemvuallsaž 3 § 3 momee'nt meâldlânji.

Sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmka'ddest lij viõggâst åarrai asetõõzzâst šiõttuum, što sagstõõllâmka'dd nârrai ministeriaid, jee'res ve'rğgnii'kki da meerlažõhttsažka'dd oudstee'jin, da što sagstõõllâmka'ddest lie meerlažõhttsažka'dd oudsteei lää'dd

sie'vvemkiõl õõ'nn'ji organisaatioin da lää'ddruõcc sie'vvemkiõl õõ'nn'ji organisaatioin. Täin kue'htt vuõssmõs peäggum toi'mmjeei – ministeria da ve'rõgõnee'kk – kuulõe ääi'jben kiõtt'tõllum šiõtlma. Asetõse'tkkõõzz 3 § 2 momee'nt nuu'bb ciälkki mie'ldd sagstõõllâmkaõda kääcc'čes juõ'kk vue'jjest oudstee'jid aainâs Svenska Finlands folkting -organisaatiost, sää'mtee'õggest di lää'dd sie'vvemkiõl da lää'ddruõcc sie'vvemkiõl õõ'nn'ji organisaatioin. Määimõsân peäggum aânči se'st še taktiil'lânji sie'vv'ji organisaatioid.

Svenska Finlands folkting -organisaatiost da sää'mtee'õggest lie õlggâm lee'd oudsteei še ääi'jab kiõllaa'sši sagstõõllâmkaõddest. Täi toi'mmjee'ji peäggummuš šiõtlmest jeärben vuâddõõvči tõõzz, što kuhttu lie lää'jjest šiõttuum orgaan (lää'kk sää'mtee'õggest 974/1995, lää'kk Svenska Finlands folkting -nõmmsaž organisaatiost 1331/2003).

Tuõttvuõđast sagstõõllâmkaõda kočcum toi'mmjeei nõõmte'če jiiij si'jjid oudsteei vuäzzla da väärrvuäzzla.

E'tkõemvuällsaž 3 § 3 *momee'nt* mie'ldd sagstõõllâmkaõdd vuäitči kääccad põõšši le'be kõskkpodsaž ä'sštobddjid di taarb mie'ldd kuullâd jee'res ä'sštobddjid. Šiõttâlm va'sttad tõn, mii lij ääi'jab sagstõõllâmkoõddin šiõttuum.

Sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmkaõddest uvddum asetõõzzâst lij leämmaž šiõttâlm, koon mie'ldd vuõiggâdvuõttministeria nõõmat odđ vuäzzla rätkkjam vuäzzla sâjja. Va'sttei šiõttâlm jeät e'tkkuku vä'lddemnalla odđ asetõ'sse, ko ää'sšest älgg mõõntõõllâd tän-nalla ju'n riikksuâvtõõzz vuä'ppõsvuâkkõõzz (262/2003) nuäjain. Riikksuâvtõõzz vuä'ppõsvuâkkõõzz 3 § 20 pääi'k mie'ldd riikksuâvtõõzz õõlmâs-sâbbrest tu'mmjet põõššiluândsaž ministeria õhtvuõđast toi'mmjeei vuä'ppõõzz u'vddi taimmorgaani piijmõõžžâst. Šiõttâlm meâldlaž piijmõš kuâskk toi'mmjee'jid, kook lie oudstum taimmorgaan norrõõzzâst, leäša ij täi oudstee'ji vaajtõõvmmõõžž taimmpâaj ääi'j. Norrõ'sse kuulli toi'mmjee'ji oudstee'ji vaajtõõzzin tu'mmjet ministeriast riikksuâvtõõzz vuä'ppõsvuâkkõõzz 9 § meâldlânji.

4 § Toi'mmjummuž riâššmõš

Kiõllaa'sši sagstõõllâmkaõdd le'čči asetõõzz 4 § 1 *momee'nt* mie'ldd mie'rreemvâldsaž, ko sâbbar saaggjää'dteei da uu'ccmõsân peäl jee'res vuäzzlain lie sâbbrest. Jõs ää'sš tu'mmjeen puâđče ou'dde järneei vuäinalm, tu'mmjet ää'sš õõutkeârddsaž jiõni jäänbõõzzin. Jõs jiõn mõõnče tässad, rä'tkke'či tõt vuäinalm, koon saaggjää'dteei lij tuärjjääm.

Sâbbar saaggjää'dteei vuäitči tuejjeem tää'zzest lee'd sagstõõllâmkaõdd vä'lddveärlaž saaggjää'dteei le'be väärrsaaggjää'dteei. E'tkõemvuällsaž 4 § 1 *momee'nt* šiõttâlm va'sttad tõn, mii lij ääi'jab sagstõõllâmkoõddin tän ää'sšest šiõttuum.

Paragraaff 2 *momee'nt* mie'ldd sagstõõllâmkaõddest le'čči piisar le'be le'čče piisar, koid vuõiggâdvuõttministeria mie'rrad. Ääi'jab sagstõõllâmkoõddin lij še vuäittam lee'd õhtt piisar le'be lie vuäittam lee'd mängg piisar, koin õhtt lij leämmaž vuõiggâdvuõttministeria mie'rreem vä'lddpiisar. Kuhttuin ääi'jab sagstõõllâmkoõddin lij tuejjeem tää'zzest leämmaž õhtt (vä'ldd)piisar, leäša ko sagstõõllâmkaõdd sue'rõgõ

ää'n veiddan, vuäitt lee'd tarbb, što vuõiggâdvuõttministeria sagstõõllâmkkâdda çuä'jtem piisar le'čče jäänab ko õhtt. Piisrid ij leäkku tarbb juäggtoõõllâd jee'res nõmmõõggid.

Paragraaff 3 *momee'nt* mie'ldd sagstõõllâmkkâ'dd tu'mmje'çi jee'res mõõntõõllâmnaa'lin, kook kuõskče tøn toi'mmjummuž riäššmõõžž. Sagstõõllâmkkâ'dd vuäitçi piijjâd tuäjjvälljkää'dd di taarb mie'ldd juäggtoõõzzid da tuäjj-jooukid. Šiõttâlm va'sttad tøn, mii lij ääi'jab sagstõõllâmkkoo'ddin tän ää'sšest šiõttuum. Ko kõõčcmõš lij kuei't sagstõõllâmkkää'dd õhttummšest, vuäitçi juäggtoõõsreäuggmõš lee'd õhtt vaaikteei kuânstt viikkâd čõõđ sagstõõllâmkkää'dd tuäjjaid.

E'tkõemvuällsaž 4 § 4 *momee'nt* mie'ldd sagstõõllâmkkâ'dd vuäzzlai da ä'sštobddji koolai ko'rvvummšest tu'mmje'çi vuõiggâdvuõttministeria. Ko'rvveemnalla vuäitče pue'tted äâldmõšân sâbbrin šõddi mä'tkk-kool, kooi ko'rvvummšest vuäitčeš suâvldeei vue'zzin jää'kkted riikk maatkčemvuâkkõõzz. Viõggâst äârrai kiõll-lää'jj tiu'ddepiijmõõžžâst uvddum asetõõzz 4 § 5 *momee'ntest* tuõđât, što kiõllaa'sši sagstõõllâmkkâ'dd vuäzzlaid, piisra di ä'sštobddjid mahssum paa'lkin da koolai ko'rvvummšest tu'mmai vuõiggâdvuõttministeria. Tuõttvuõđâst pää'lk mähssmõõžžâst leät tu'mmjam tâ'lk sagstõõllâmkkâ'dd saaggjää'dteeja. Ođđ asetõõzzâst pää'lk mähssmõõžžâst jeät šiõtte'če, jeät ni piisrid ko'rvvuum koolain, ko vuälgsää'jjen lij, što piisar lie vuõiggâdvuõttministeria ve'rggoummu da sij hâidda sagstõõllâmkkâdda õhttnee i tuäjeez ve'rggutuäjjnee.

Sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmkkâ'dd lij sagstõõllâmkkâ'ddest uvddum asetõõzz 4 § 4 *momee'nt* mie'ldd õlggâm tuejjeed juõ'kk ee'jj taimmplaan da taimm-mušttilõõzz. Va'stteei õõlgtemvuõđ jeät vâäldče ođđ asetõ'sse, leäša ođđ sagstõõllâmkkâ'dd vuäitçi haa'le'mmen tuejjeed taimmplaan da -mušttilõõzz.

5 § Viõ'kkõpuätmõš

Paragraaff 1 *momee'ntest* šiõtte'češ asetõõzz viõ'kkõpuätmõõžžâst.

Paragraaff 2 *momee'ntest* kää'mte'češ änn'jõž kiõllaa'sši sagstõõllâmkkâ'dd da sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmkkâ'dd kuõskki šiõtlmid. Kiõllaa'sši sagstõõllâmkkâ'dd kuõskki šiõttâlm lie kiõll-lää'jj tiu'ddepiijmõõžžâst uvddum riikksuâvtõõzz asetõõzz 1 lääggast da sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmkkâ'dd kuõskki šiõttâlm sie'vvemkiõllaa'sši sagstõõllâmkkâ'ddest uvddum riikksuâvtõõzz asetõõzzâst, koon kää'mte'češ ä'tte obbnes.

7 Viõ'kkõpuätmõš

E'tkõket, što asetõs puätt viõ'kkõ....

8 E'tkkõs

E'tkõket, što riikksuâvtõs oudd asetõõzz kiõllaa'sši sagstõõllâmkkâ'ddest.